

Hagyomány – migráció – változás

A migrációs folyamatok hatása a szlovákiai magyarok népi kultúrájára
Az Etnológiai Központ tíz éve

(Komárom, 2007. november 16.)

A népi kultúra ma is tetten érhető jelenségei hosszú fejlődés, egyszersmind különféle külső hatások nyomán alakultak ki. Ez utóbbiak sorában jelentős szereppel bírnak a különféle migrációs folyamatok. A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében megvalósult konferencia ezen jelenségek különféle szempontok szerinti elemzéseit prezentálta. A Görömbei András akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke megnyitója után az első szekció B. Kovács István elnökletével zajlott. Liszka József, bevezető előadásában (*Impériumváltások és népi kultúra. A migrációs folyamatok hatásai a szlovákiai magyarok mindennapi életére*) az eddigi kutatási eredményeket és a feladatokat vette számba. Simon Attila az *Impériumváltás és migráció* című referátumában a cseh és szlovák telepések első bécsi döntés utáni sorsáról beszélt (jelen kötetünkben lényegében ezen előadás tanulmányra kibővített, német nyelvű változata olvasható). Popély Árpád a második világháború utáni dél-szlovákiai telepítések (csehszlovák–magyar lakosságcsere, csehországi kényszermunka stb.) történeti kutatásának legújabb eredményeiről számolt be.

A második szekciót Danter Izabella elnökölte. Itt Gecse Annabella *Akciók és reakciók* címen a telepítési és települési folyamatoknak egy aprófalú 20–21. századi társadalomtörténetében betöltött szerepéről beszélt. Előadásában a gömői Baraca határában megtelepedett medvesalji magyar és Breznóbánya, valamint Feketebalog környékéről származó szlovák népesség beilleszkedési folyamatát (annak társadalmi, gazdasági aspektusait) elemezte. Pusko Gábor a gömői Bejében megtelepedett bolgárkertészek életmódjáról villantott föl néhány részletet, saját mikrokutatásai eredményeként (tanulmányra átdolgozott referátuma e kötetünkben olvasható). L. Juhász Ilona *Nyelvváltás és kétnyelvűség Dél-Szlovákia magyarlakta vidékeinek temetői sírjelein* című előadásában az Etnológiai Központban általa gondozott dél-szlovákiai temetődokumentáció anyagára támaszkodva a sírjelek felirataiból le- és kiolvasható asszimilációs trendeket mutatta be. Öllös László *Nemzetállam és etnikai tisztogatás* című előadása zárta a sort.

Tóth Károly pohárköszöntőjét mondja. Balról jobbra: Öllös László, B. Kovács István, Tóth Károly, Popély Árpád (L. Juhász Ilona felv. 2008)

Ezt követően Liszka József az Etnológiai Központ tíz évéről tartott tájékoztató jellegű beszámolót, felsorolva az elért eredményeket, rámutatva a nehézségekre is. Akkut problémaként jellemezte az Etnológiai Központ elhelyezésének áldatlan voltát. Az egykori Centrál Szálló kicsi (ráadásul rendszeresen beázó) hotelszobáiba bezsúfolt nagyjából 7 000 kötetes könyvtárnak és a különféle adattáraknak méltóbb, használhatóbb elhelyezésre lenne szüksége! Ezt követően Bárh Dániel Andreas Schriefer, B. Kovács István pedig Geese Annabella, egy-egy, az Etnológiai Központ Interethnica sorozatában megjelent könyvét ismertette (Bárh Dániel recenzióként is megírt ismertetése kötetünk recenziós rovatában, B. Kovács István bemutatója pedig az alábbiakban olvasható). A hivatalos programot záró fogadáson mondott pohárköszöntőjében Tóth Károly, a Fórum Kisebbségkutató Intézet igazgatója méltatta az elmúlt egy évtized eredményeit.

lj